

**НАУКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕННЯ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2019»
У НОМІНАЦІЇ «ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я»**

Страшко С.В. (Київ, Україна)

Гриньова М.В. (Полтава, Україна)

Бойчук Ю.Д. (Харків, Україна)

Шиян О.І. (Львів, Україна)

Фіцайло С.С., Артеменко О.А. (Київ, Україна)

Остання чверть ХХ сторіччя характеризувалася різким погіршенням здоров'я дітей та підлітків. Ця тенденція особливо поглибилася в період розпаду Радянського Союзу. Стан здоров'я підростаючого покоління залишається незадовільним і сьогодні: лише 1 з 10-ти випускників загальноосвітніх шкіл може бути оцінений як «практично здоровий», інші 9 мають по одному або більше хронічних захворювань. Приблизно 50-80% цих захворювань виникають внаслідок неправильного способу життя, тобто мають поведінкове підґрунтя.

Вихід з цього становища, особливо в умовах економічних негаразд в країні, полягає у формуванні в підростаючого покоління компетентностей, передбачених соціальною і здоров'язбережувальною освітньою галуззю в стандарті Нової української школи. Це компетентності, що забезпечують розвиток та збереження складових здоров'я і безпеку через самоусвідомлення, міжособистісну взаємодію, уміння вчитися, підприємливість, планування майбутньої професійної діяльності задля суспільного та власного добробуту.

Впровадження в інваріантну складову навчального плану загальноосвітньої школи предмета «Основи здоров'я» є, мабуть, найяскравішим надбанням вітчизняної освіти. Україна – єдина країна пострадянського простору, котра зуміла не тільки задекларувати ідею «Здоров'я через освіту», але й реалізувати її на практиці.

Цей процес всіляко підтримувався і продовжує підтримуватися міжнародними організаціями (ЮНІСЕФ, ВООЗ, ПРООН, Європейською комісією, Глобальним міжнародним фондом по боротьбі з ВІЛ/СНІДом, туберкульозом і малярією та іншими). Починаючи з 2004 року, міжнародними організаціями витрачені мільйони доларів на освітні програми, спрямовані на формування мотивації на здоровий спосіб життя через прищеплення молоді «життєвих навичок», призупинення поширення епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні, подолання явищ психічного і фізичного насилля та різних форм дискримінації тощо. І сьогодні продовжується фінансування освітніх програм, спрямованих на зниження тиску неінфекційних захворювань на населення України (ВООЗ), формування «шкільної служби здоров'я» (ВООЗ), психологічну реадaptaцію дітей із зони АТО та сімей переселенців (ЮНІСЕФ) тощо. Уся ця робота здійснюється у тісній співпраці з МОН України.

За 25 років створений неоціненний навчально-методичний доробок з основ здоров'я, безпеки життєдіяльності, валеології; пройшли апробацію, вдосконалення і перевидання підручники з основ здоров'я для початкової та базової школи. Викладання основ здоров'я здійснюється з використанням тренінгової методики розвитку життєвих навичок, яка визнана у світі найефективнішою у плані навчання психосоціальних компетентностей. Реалізуючи діяльнісний підхід, ця методика забезпечує активну участь у навчанні кожного учня, посилення командного духу класу, створює сприятливий емоційний клімат, підвищення авторитету вчителя тощо.

В результаті впровадження предмета «Основи здоров'я» та пов'язаних з ним профілактичних програм за останні роки значно знизилася кількість нових випадків інфікування ВІЛ серед молоді, у 2-3 рази зменшилося вживання підлітками міцних напоїв, на 30-35% зменшилось поширення куріння серед 15-16-літніх підлітків, майже

вдвічі зменшилась поширеність абортів серед дівчат віком 15-17 років тощо (<http://autta.org.ua>).

Отже, незважаючи на певні труднощі, пов'язані з постійними намаганнями зменшити обсяг годин на формування в молоді здоров'язбережувальних компетентностей, в цілому, цей освітній сегмент в загальноосвітніх навчальних закладах є задовільним.

Основна проблема освіти в галузі здоров'я і безпеки – *це недостатня кількість підготовлених учителів*, які володіють теоретичними знаннями, практичними вміннями, навичками та сучасними інтерактивними методиками навчання на основі життєвих навичок.

Підготовка вчителя основ здоров'я унікальна за змістом. З одного боку, це глибока природничо-наукова підготовка, доповнена медичними знаннями, на рівні, що перевищує знання медичної сестри, а, з іншого – повноцінна психолого-педагогічна підготовка, що включає озброєння випускника сучасними інтерактивними методами навчання та виховання. Володіючи знаннями в галузі медицини, вчитель основ здоров'я має ментальність фахівця пропедевтичного спрямування. Саме здоров'я людини, його формування, розвиток і збереження, а не хвороба, є метою і завданням його професійної діяльності.

Зміст підготовки вчителя основ здоров'я закладений у відповідному Галузевому стандарті вищої освіти зі спеціальності «Здоров'я людини» (2014 року) та проекті стандарту зі спеціальності 014 Середня освіта (здоров'я людини). Вона пов'язана з засвоєнням таких дисципліни *психолого-педагогічного* циклу: психологія, педагогіка та історія педагогіки, основи інклюзивної освіти, педагогічна етика з основами біоетики. Загальний обсяг цих дисциплін становить 30 кредитів ECTS, тобто 900 академічних годин. Дисципліни *методичної підготовки* майбутнього вчителя основ здоров'я це: методика навчання основ здоров'я та валеології, методика навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи, методика навчання БЖД та організація ОП, БЖД в НЗ, тренінги з актуальних проблем фізичного та психічного здоров'я – 18 кредитів.

До дисциплін фахової підготовки відносяться: *біологічні* – загальна біологія з основами генетики, анатомія людини (нормальна, вікова, патологічна), фізіологія людини (нормальна, вікова, патологічна), екологія з основами екології людини, нейробіологія, мікробіологія, вірусологія, імунологія; *медичні* – гігієна (загальна та шкільна), долікарська медична допомога у невідкладних станах, основи хірургії і травматології з доглядом за хворими, основи педіатрії, інфекційні хвороби та паразитологія; *валеологічні* – вступ до загальної та педагогічної валеології, загальна теорія здоров'я, діагностика і моніторинг рівня здоров'я, психовалеологія, безпека життєдіяльності, валеологія (фізіологія) рухової активності, основи оздоровчо-рекреаційної рухової активності, основи здорового харчування, валеологічні основи планування сім'ї та генетичні хвороби людини, здоров'язбережувальні педагогічні технології. Загальний обсяг дисциплін фахової підготовки з урахування дисциплін за вибором студентів та спецкурсів перевищує 100 кредитів ECTS.

Лише за умови виконання вимог стандарту випускник, після закінчення бакалаврату, отримує кваліфікацію: «2320 *Вчитель загальноосвітнього навчального закладу I-II ступеня (основи здоров'я)*». Узагальненим об'єктом його діяльності є «*процес навчання предметів оздоровчого спрямування (основ здоров'я, валеології, безпеки життєдіяльності, медико-санітарної підготовки, цивільного захисту населення) учнів загальноосвітнього навчального закладу I-II ступеня, організація шкільної служби здоров'я в закладах та установах різних форм власності, надання індивідуальних і групових консультацій та послуг у сфері збереження та зміцнення здоров'я людини*».

На сьогоднішній день навчання основ здоров'я здійснюють вчителі які, в основному, не мають підготовки за педагогічною спеціальністю «Здоров'я людини». Директори шкіл через відсутність підготовлених у ВНЗ фахівців, змушені розподіляти години серед вчителів інших предметів – біологів, хіміків, вчителів трудового навчання, фізичної культури, філологів тощо. Більшість з цих вчителів пройшли підвищення кваліфікації в інститутах післядипломної педагогічної освіти та/або пройшли тренінг(и) з певної проблематики (за програмами «Школа проти ВІЛ», «Рівний рівному», «Цікаво про корисне») за кошти міжнародних донорів. Тому їх підготовка з педагогіки, психології та методики навчання з використанням тренінгових методик знаходиться на достатньому рівні. Та, нажалі, сформованість фахових компетентностей по спеціальності, здебільшого, недостатня. Значний внесок в підвищення фахової підготовки працюючих вчителів основ здоров'я он-лайн курсів «Основи здоров'язбережної компетентності», «Вчимося жити разом», «Освіта на основі життєвих навичок» з якими вони можуть ознайомитися на порталі превентивної освіти.

Завершуючи огляд етапів становлення предмета «Основи здоров'я» та, пов'язаного з ним, процесу формування когорти вчителів, слід зазначити що предмет посів чинне місце серед шкільних предметів. Доказом цього є проведення у 2019 році першого всеукраїнського конкурсу «Учитель року» у номінації «Основи здоров'я», а також висока активність вчителів основ здоров'я в усіх областях України на перших етапах проведення конкурсу. Загальна кількість вчителів, що взяли участь на першому етапі значно перевищила 1528 осіб.

Третій (заключний) тур конкурсу «Учитель року – 2019» у номінації «Основи здоров'я» відбувся з 4 до 12 квітня 2019 року в м. Полтава.

До складу журі конкурсу увійшли 9 осіб (з правом оцінювання) і секретар журі. Серед них – 2 доктора наук, професори, 1 кандидат наук, професор, 1 кандидат наук, доцент, завідувачка науково-методичної лабораторії основ здоров'я, безпеки життєдіяльності та охорони праці обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, 4 вчителі основ здоров'я (один з яких директор загальноосвітньої школи).

У зв'язку з відсутністю досвіду проведення конкурсу саме в номінації «Основи здоров'я» на етапі підготовки журі були визначені конкурсні випробування. До відбіркового етапу третього туру увійшли «Тестування з фахової майстерності», «Методичний практикум», «Практична робота». На фінальному етапі конкурсантам необхідно було провести урок з використанням елементів тренінгу та розробити навчальний проект. Були розроблені критерії оцінювання до кожного конкурсного випробування, які водночас являли собою рекомендації конкурсантам для підготовки до участі в конкурсі. Крім того була дана рекомендація учасникам пройти тестування по он-лайн курсам на порталі превентивної освіти.

Уся необхідна інформація була доведена до майбутніх учасників конкурсу через Інтернет начальником відділу організації масових заходів Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Артеменко О.А. (секретар жур) та методистам основ здоров'я обласних закладів післядипломної педагогічної освіти на всеукраїнському методичному семінарі, що відбувся на базі Харківського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Відбіркового та фінального етапи заключного туру конкурсу проходили в очній формі послідовно один за одним з 5 до 11 квітня 2019 року. Відбіркового етапу (5-7.04.2019) передбачав такі конкурсні випробування: «Тестування з фахової майстерності», «Методичний практикум», «Практична робота». За результатами етапу було визначено 12 учасників, які взяли участь у конкурсних змаганнях фінального етапу (9-11.04.2019) який включав «Урок» і «Навчальний проект». З протоколами засідання журі всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2019» у номінації «Основи здоров'я» можна ознайомитися на сайті МОН України за таким посиланням: mon.gov.ua/ua/konkursi-dlya-pedagogiv/konkurs-uchitel-roku/uchitel-roku-2019/shodennik-konkursu-2019/osnovi-zdorovya/protokoli-zasidan-zhuri.

Відповідно до Умов проведення конкурсу при підведенні результатів фінального етапу конкурсу бали, отримані учасниками на відбірковому етапі, не враховувалися. За результатами наведеними в рейтинговому листі фінального етапу третього туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2019» були визначені переможець (Дяків Василь Григорович – вчитель основ здоров'я Заліщицької державної гімназії Тернопільської області) і 2 лауреати (Прус Світлана Георгіївна – вчитель основ здоров'я Запорізька область, II місце та Гридасова Ірина Ігорівна – вчитель основ здоров'я Кіровоградська область, III місце).

Проведений нами аналіз щодо впливу результатів відбіркового етапу конкурсу на фінальний результат показав, що трійка переможців залишилася незмінною (I місце Прус С.Г., II місце Гридасова І.І., III місце Дяків В.Г.). Збіг результатів при використанні двох різних підходів до визначення переможців конкурсу вказує на об'єктивність і, в цілому, адекватний вибір конкурсних завдань та критеріїв оцінювання.

Далі ми зупинимося на аналізі кожного конкурсного випробування.

Конкурсне випробування «Тестування з фахової майстерності» ставило за мету перевірити знання конкурсантів із фаху, психології та педагогіки. Питання щодо методики викладання основ здоров'я до тесту не були включені, тому що володіння інтерактивними методами і тренінговою технологією навчання з формування свідомої мотивації на здоровий спосіб життя були невід'ємною складовою усіх наступних конкурсних випробувань.

Тестування проводилося у форматі комп'ютерного тестування (40 питань, які охоплювали завдання з вибором однієї із запропонованих).

Зразки питань тесту:

– **Основним завданням сучасного уроку основ здоров'я є:**

а) формування компетентної особистості

б) професійне орієнтування школяра

в) формування активної життєвої позиції

г) формування в учнів умінь, знань, навичок

– **Які причини виникнення булінгу серед дітей**

а) усі відповіді правильні

б) розвитку булінгу сприяє виховання у сім'ї: конфлікти між батьками, неповага одне до одного, обмеження прав дитини, залякування

в) підвищення в крові тестостерону і адреналіну під час статевого дозрівання призводить до збільшення агресії, виникає схильність до садизму

г) іноді вчителі самі принижують школяра, роблять зауваження й висміють перед усім класом, тим самим стимулюють прояви булінгу з боку учнів

– **Провідними факторами, що визначають здоров'я індивіда і пов'язані з індивідуальною поведінкою, є:**

1. правильне (раціональне) харчування

2. достатній рівень рухової активності

3. спадковість

4. медичне обслуговування

5. помірний вплив стресогенних чинників

6. відсутність шкідливих звичок

Відповіді:

а) 1, 2, 5, 6.

б) 1, 2, 3, 4.

в) 2, 3, 4, 5.

г) 2, 4, 5, 6.

Тести містили 15 питань з педагогіка та психологія, 7 питань з валеології (загальної теорії здоров'я) та 18 питань з екології, різних розділів біології людини та основ медичних знань. Такий розподіл завдань детермінований вимогами стандарту професійної підготовки вчителя основ здоров'я.

Завданнями з високою кількістю правильних відповідей конкурсантів (понад 75%), стали такі, що пов'язані зі знанням педагогіки та психології. Тяжкими виявилися

запитання з біології, що є результатом відсутності профільної (медико-біологічної) підготовки більшості вчителів основ здоров'я. До завдань, що не виконав жодний з конкурсантів відносяться 2 завдання з генетичних основ наслідування вроджених вад.

Результати тестових випробувань засвідчили, що лише 3 учасника продемонстрували високий рівень знань з фахової майстерності – понад 75% правильних відповідей (Альбоща О.Л., Масляник Н.Ю., Руденко Л.І.). Достатній рівень компетентності за цим випробуванням (понад 50%) продемонстрували 18 конкурсантів. Низький рівень (менше 50%) показали 4 учасника. Хотілось би зазначити, що для конкурсантки К-ко Н.В. з Києва це випробування оказалось «фатальним». Зайнявши 3 місце в рейтингу по результатам випробування «Методичний практикум», 6 місце за результатами проведення «Практичної роботи» конкурсантка не потрапила в фінальний етап конкурсу, оскільки набрала найменшу кількість балів по тестуванню з професійної майстерності. Причини очевидні: 1) за фахом Кириченко Н.В. вчитель історії, 2) методист інституту післядипломної педагогічної освіти не спланував підвищення кваліфікації відповідно до специфіки базової освіти.

Конкурсне випробування «Методичний практикум» мало за мету перевірку готовності конкурсантів розробити план-конспект уроку у формі соціально-просвітницького тренінгу. Учасникам було запропоновано 5 тем (дивись Протокол №3 від 05.04.2019 р.). Шляхом жеребкування була обрана тема «Сучасний комплекс проблем безпеки, Безпека як потреба людини. Види і рівні загроз. Взаємозв'язок особистої, національної та глобальної безпеки».

Конкурсанти при розробці тренінгу могли користуватися Інтернетом. Тому оцінювати індивідуальний вклад конкурсанта в підготовлений матеріал було майже неможливо, оскільки на перевірку були представлені комп'ютери з Інтернет-ресурсів.

Результати випробувань засвідчили, що майже всі учасники продемонстрували достатній рівень готовності щодо розробки тренінгу (23 учасника).

На думку всіх членів журі конкурсне випробування «Методичний практикум» для номінації основи здоров'я є недоцільним. Або необхідно змінити умови проведення, зокрема, обмежити доступ до Інтернету, або дане випробування варто замінити випробуванням «Майстер-клас», оскільки воно дає можливість оцінити методичну майстерність конкурсанта та його вміння транслювати власний педагогічний досвід.

Конкурсне випробування «Практична робота» ставило за мету перевірити:

- володіння конкурсантом інтерактивними методами навчання;
- вміння обирати методи спрямовані на формування ключових і здоров'язбережувальних компетентностей;
- доцільність обраних методів, їх відповідність віковим і психологічним особливостям учнів;
- вміння конкурсанта формувати в учнів цінності, ставлення та життєві навички;
- здатність спонукати учнів до толерантного спілкування, критичного мислення, прийняття продуманих рішень, колективної роботи.

Теми практичних робіт, класи, в яких вони повинні проводитися, і час проведення були визначені шляхом жеребкування (див. Протокол № 5 від 06.04.2019 р.).

Оскільки конкурсне випробування проводилося в суботу і неділю (6-7.04.2019 р.), то замість учнів були запрошені студенти природничого факультету ПНПУ імені В.Г. Короленка спеціальності середня освіта (здоров'я людини) та середня освіта (біологія).

Вісімнадцять конкурсантів отримали від журі понад 75% від максимально можливого балу, що відповідає високому рівню їх фахової майстерності. 7 учасників показали результати, що відповідають достатньому рівню. Найкращі результати показали: Руденко Л.І. (29,0 балів), Грідасова І.І. (28,25 балів), Охріменко Ю.А. (28,125 балів) та Рогачова В.П. (28,0 балів).

Результати цього випробування засвідчили в цілому значний творчий потенціал конкурсантів, володіння різноманітними методами навчання, високий рівень володіння сучасними інтерактивними технологіями; володіння знаннями, вміннями і життєвими навичками, що будуть сприяти розвитку здоров'язбережувальних та соціальних компетентностей учасників освітнього процесу;

Заслуговує на увагу оцінка студентів, яку вони озвучили після закінчення конкурсного випробування «Практична робота». Один із студентів сказав – «Якби в мене були діти, я би не вагаючись віддав би їх у руки любому з цих вчителів».

Проектне навчання – це метод, навчаючись за яким, учні, певний час досліджуючи і реагуючи на справжні, цікаві та складні питання, отримують потрібні знання та навички. При впровадженні проекту учні застосовують знання та навички для вирішення реальних проблем у реальному світі, відбувається розвиток командної взаємодії між учнями і, водночас, підвищується рівень індивідуальної відповідальності. При застосуванні цього методу змінюється роль вчителя – він стає радником, старшим і більш досвідченим членом команди, який може допомогти у вирішенні певної проблеми.

Безумовно, метод проектів ефективний влюбій освітній галузі, та для соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі його роль неоцінима. Наприклад, створення своїми руками та інтелектом сприятливого для здоров'я і безпечного для життя середовища не в абстрактній «країні мрій», а безпосередньо в класі, в школі, в мікрорайоні ... і не колись, а саме зараз, дає можливість учню зрозуміти, що саме він має і може вибудувати своє майбутнє й усвідомити значення процесу навчання.

Тому конкурсне випробування «Навчальний проект» мало за мету оцінити вміння конкурсантів проектувати навчально-дослідницьку, пошукову, практичну діяльність учнів.

Конкурсантам були запропоновані значущі й актуальні в дослідницькому, творчому плані проблеми з яких жеребкуванням були обрані наступні:

- 1 – Шукаємо алгоритми інформаційної безпеки;
- 2 – Мій мікрорайон – територія мого життя;
- 3 – Школу здоров'я створімо самі.

Конкурсанти могли користуватися Інтернетом і використовувати свій попередній напрацювання щодо навчальних проектів.

Переважна більшість учасників справилося із завданням, виявила вміння працювати за методом проектів, чітко формулювати тему, мету та завдання, планувати організацію групової роботи учнів, передбачати результати їхньої діяльності. Конкурсанти під час випробування виявили належний рівень методологічної і методичної підготовки. Однак багатьом презентованим навчальним проектам не вистачало конкретного змістового наповнення, пошук і підбір якого вимагає значно більшого інтервалу часу. Тому конкурсанти обмежувались формальним виконанням схеми проекту.

За оцінкою журі 8 з 12 учасників фінального етапу конкурсу продемонстрували високий рівень готовності до використання методу проектів в педагогічній діяльності (набрали понад 75% балів від максимально можливих), а 4 учасники – достатній рівень.

Найкращі результати отримали Прус С.Г. (34,75 балів), Дяків В.Г. (34, 125 балів) тема проекту «Мій мікрорайон-територія мого життя» та Сатанівська О.Д. (33,125 балів), Гридасова І.І. (32,5 балів) тема проекту «Шукаємо алгоритми інформаційної безпеки».

Ці педагоги в ході захисту проекту виявили творчість та нестандартність, показали достатній рівень професійності, творчого потенціалу, психолого-педагогічної та фахової підготовки.

Під час конкурсного випробування «Урок» здійснювалась комплексна оцінка фахової майстерності конкурсантів – оцінка безпосередньої активної професійної діяльності в ході уроку.

Кожен конкурсант скрупульозно продумував методологічний каркас уроку, у ході уроку намагався використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, різні

методи і методичні прийоми, активні форми роботи з учнями. Практично усі конкурсанти використали технології, заявлені в їхніх інформаційних картках, показали уміння формувати ключові та предметні компетентності.

Більшість із проведених уроків – це були уроки-тренінги, адже педагогіка співробітництва і розвивального навчання – джерело тренінгу. Тренінг – це форма групової роботи, яка забезпечує активну участь і творчу взаємодію учасників між собою і з учителем.

На своїх уроках-тренінгах конкурсанти показали:

- нові підходи (співпраця, відкритість, активність, відповідальність);
- нові знання (інтенсивне засвоєння, уточнення);
- позитивні цінності, ставлення, ідеали, нові уміння і навички (ефективної комунікації, самоконтролю, лідерства, роботи в команді, уміння надавати й отримувати допомогу, аналіз ситуацій і прийняття рішень).

Конкурсантами тренінги були побудовані так, щоб у ньому було якнайбільше власної діяльності учнів. Адже, учні набагато швидше вчаться, коли замість слухати, як щось зробили інші, намагаються виконати це самостійно.

Інколи виникали непередбачувані дискусії – все, як у реальному житті.

Шість конкурсанти отримали бали, що перевищували 75% від максимально можливого за цей конкурс, тобто продемонстрували високий рівень методичної і теоретичної підготовленості до проведення нетрадиційного уроку – уроку спрямованого на формування життєво необхідних компетентностей та навичок. Інші учасники конкурсу продемонстрували достатній рівень підготовленості.

Найвищі оцінки за проведений урок отримали: Дяків В.Г. (54,875 балів), Гридасова І.І. (54,125 балів), Прус С.Г. (53,750 балів) які й зайняли заслужено призові місця серед когорти прогресивних педагогів України.

Дяків Василь Григорович провів урок у 5 класі на тему «Унікальність людини. Розвиток самоповаги. Повага і толерантне ставлення до інших людей».

Під час виконання завдань учні спілкувалися у парах, групах, записували у короткій формі відповіді на окремі з питань, формулюючи власні ідеї, гіпотези. Для зацікавлення дітей використовувався відеоролик, причому наперед вчитель проговорив запитання, на які варто звернути увагу. Після перегляду знову повернувся до запитань. Використовувались навчальні можливості смартфонів.

Такий шлях в освітньому процесі допомагає школярам реалізовувати компетентісний підхід відповідно до концепції Нової української школи, що передбачає спілкування державною мовою, екологічну грамотність і здоровий спосіб життя, компетентності у природничих науках і технологіях, соціальні та громадянські компетентності.

Прус Світлана Георгіївна провела урок у 7 класі на тему «Культура вияву почуттів, Методи самоконтролю, Ознаки психологічної рівноваги».

Досить цікавий урок-тренінг на якому вчитель викладав інформацію не тільки у вигляді звичайної теорії, але враховував темперамент учнів. Для активізації пізнавальної діяльності учнів застосовувала ІКТ та освітні можливості Інтернет-ресурсів, активні форми роботи з учнями.

Ці методи дають можливість виховувати в учнів самостійність та відповідальність, досягти високої результативності у засвоєнні матеріалу, формуванні вмінь і навичок учнів.

Гридасова Ірина Ігорівна провела урок в 7 класі на тему «Принципи формування міжособистісних стосунків. Види підліткових компаній. Ознаки небезпечних компаній».

Упроваджуючи концептуальні засади Нової української школи в педагогічну діяльність, вчителем активно використовувались інноваційні освітні технології. Однією з таких є технологія освіти на основі набуття життєвих навичок (ООЖН).

Увесь урок наповнений інтерактивними формами роботи. В межах цієї технології забезпечувалась активна взаємодія дітей у процесі опрацювання певних проблемних ситуацій, які побудовані на прикладах із життя. Прийоми та форми навчання, на уроці, базувалися на принципі активності самих учнів: обговорювалися актуальні проблеми, рольова гра, робота в парах, у малих групах, спільне виготовлення колажів. Гаджети стали помічниками й гармонійно використовувалися на певному етапі уроку.

Зміст уроків усіх конкурсантів був наповнений компетентнісно-орієнтованими завданнями, а самі конкурсанти були артистичними, наполегливими, творчими, справжніми агентами змін Нової української школи, здатними продукувати та втілювати інноваційні освітні ідеї.

Педагогічна еліта – це обдарований вчитель, завжди упевнений і креативний. Саме такі вчителі зібралися на всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2019» у номінації «Основи здоров'я», які на практиці продемонстрували ефективну реалізацію мети предмета «Основи здоров'я» – формування в учнів свідомої мотивації до здорового способу життя, розвиток життєвих навичок необхідних для продуктивної життєдіяльності, конкурентоспроможності на ринку праці й створення власного добробуту, без шкоди для інших та довкілля, виховання достойного громадянина вільної України.

Основним висновком, що можна зробити за результатами конкурсу – це необхідність поглиблення фахової (валеологічної та медико-біологічної) підготовки/підвищення кваліфікації вчителів основ здоров'я.

THE EXPERIENCE OF LANDSCAPING THE YARD OF AN EDUCATIONAL INSTITUTION ON THE EXAMPLE OF ARIEL UNIVERSITY (ISRAEL)

Grynyov Roman (*Ariel, Israel*)

Velychko Ruslana (*Poltava, Ukraine*)

Golubev Evgeny (*Ariel, Israel*)

The issue of landscaping and landscaping is especially relevant for educational institutions, which in modern conditions provide not only education but also education, which is an integral part of environmental education.

Environmental education is an organized and purposeful process of forming a system of scientific knowledge about nature and society, views and beliefs that ensure the formation of responsible attitude of young people to nature, a real indicator of which are the practical actions of students and students in relation to the environment, meeting the standards of human morality [2].

Ecological education is a set of ecological knowledge, ecological thinking, ecological outlook, ecological ethics, ecological culture. The main purpose of environmental education is: to acquire scientific knowledge of the environment, the complex interconnections in nature that have developed over a long historical development; formation of knowledge and research skills aimed at the development of intelligence, creative and business activity; understanding of contemporary environmental problems and awareness of their relevance to themselves; formation of ecological consciousness and personality culture, self-awareness part of nature [1].

Ecological oriented pedagogy is the basis of ecological education of students and students. It covers the principle of nature, the ecology of the social environment, the ecology of the human inner world, the greening of education and upbringing.

The founders of the development of ecological education of young people were O. Zakhlebny, I. Zverev, I. Suravegina, who substantiated theoretical foundations, developed conceptual provisions and laid the foundation of environmental education [3].

V. Krysachenko, I. Pavlenko, G. Pustovit, S. Skrypnyk, L. Simonova etc. were engaged in fundamental research in the field of ecological education.